

Ali Cem Budak

**Medeni Usul Hukukunda
ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN
HAKLARININ KORUNMASI**

Beta

KİTABIN ANA BAŞLIKLARI

GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM

ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAK ARAMA HÜRRİYETİ
(3 - 45)

İKİNCİ BÖLÜM

DAVADA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAKLARININ KORUNMASI
(47 - 109)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEKİŞMESİZ YARGIDA

ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAKLARININ KORUNMASI
(111 - 153)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İHTİYATİ TEDBİRLERDE

ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN HAKLARININ KORUNMASI
(155 - 190)

Bibliyografya
(191 - 205)

Arama Cetvelleri
(207 - 220)

İÇİNDEKİLER

Kitabın Ana Başlıkları	VII
İçindekiler	IX
Kısaltmalar	VI

GİRİŞ

(1 - 2)

BİRİNCİ BÖLÜM

ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAK ARAMA HÜRRİYETİ

(3 - 47)

I. HAK ARAMA HÜRRİYETİNİN ANLAMI VE DİĞER TEMEL HAKLARLA İLİŞKİSİ	3 - 10
A. Genel Olarak	3
B. Medeni Yargılama Hukukunda Hak Arama Hürriyeti	6
II. HAK ARAMA HÜRRİYETİ VE TARAF TEŞKİLİ İLKESİ	11 - 15
III. HAK ARAMA HÜRRİYETİNİN "HERKESE" TANINMASININ ANLAMI	15 - 46
A. Hükmün Üçüncü Kişilere Etkileri	15
1. Kesin hükmün üçüncü kişilere etkisi	16
2. Hükmün üçüncü kişilere karşı icra edilebilirliği	20
3. Yenilik doğuran etkinin üçüncü kişiler bakımından geçerli olması	21
a) Yenilik doğuran hükümlerin üçüncü kişilerin hukuki durumunu etkilediği haller	23
b) Yenilik doğuran hükümlerin üçüncü kişilerin beklenen haklarını etkilediği haller	23
c) Yenilik doğuran hükümlerin üçüncü kişilerin hukuki himaye görmeyen menfaatlerini etkilediği haller	24

4. Hükümün unsur etkisinin üçüncü kişiler bakımından geçerli olması	24
B. Mahkemede Dinlenilme Hakkının Üçüncü Kişilere Tanınıp Tanınmayacağı Sorunu	27
1. Sorunun ortaya konulması	27
2. Üçüncü kişilerin hükümden etkilenen menfaatlerinin maddi hukuk bakımından himaye görmediği haller	32
a) Hükümle etkilenecek olan menfaat, hukukan korunan bir menfaat (bir hak) olmayıp, sadece iktisadi bir menfaat ya da manevi bir yarar ise	32
b) Hükümle etkilenecek olan menfaat beklenen bir hak ise	34
c) Davanın tarafları, dava konusu üzerinde serbestçe (hükümden etkilenecek üçüncü kişinin rızası olmaksızın) tasarruf edebilmek hakkına sahip ise	35
3. Üçüncü kişilerin hükümden etkilenen menfaatlerinin maddi hukuk bakımından himaye gördüğü haller	36
a) Yenilik doğuran hükmün üçüncü kişilerin hukuki durumunu etkilediği hallerde dinlenilme hakkı	36
(1) Kural: Üçüncü kişilere dinlenilme hakkının tanınması	36
(2) İstisna: Tarafların, dava konusu üzerinde serbestçe (hükümden etkilenecek üçüncü kişinin rızası olmaksızın) tasarruf edebilmek hakkına sahip oldukları haller	39
b) Kesin hükmün üçüncü kişileri etkilediği hallerde dinlenilme hakkı	40
(1) Tespit davasında verilen kesin hükmün üçüncü kişilerin hukuki durumunu etkilediği hallerde dinlenilme hakkı ...	40
(2) Davayı takip yetkisinin taraf sıfatını haiz olmayan bir (üçüncü) kişiye tanınmış olduğu hallerde dinlenilme hakkı	43
c) Hükümün üçüncü kişilere karşı icra edilebildiği hallerde dinlenilme hakkı	43
d) Hükümün unsur etkisinin üçüncü kişileri kapsadığı hallerde dinlenilme hakkı	45

İKİNCİ BÖLÜM

DAVADA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAKLARININ KORUNMASI (47 - 109)

I. GENEL OLARAK	47 - 48
II. ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE (İLK DERECE MAHKEMESİNDEKİ) YARGILAMAYA KATILMAK OLANAĞINI VEREN DÜZENLEMELER	49 - 78
A. Fer'i müdahale	49
B. Alman hukukunda dava arkadaşlığı şeklinde fer'i müdahale	51
C. Alman hukukunda mahkemenin üçüncü kişiyi daveti	55
1. Alman hukukunda mahkemenin üçüncü kişiyi daveti halleri	57
a) Alman çocuk hukukuna ilişkin davalar	57
b) Alman hukukunda üçüncü kişilerdeki alacak ve malların haczi ile ilgili davalar	60
c) Alman Medeni Yargılama Usulü Kanunu'nun vasi tayinine ilişkin mülga 666. Maddesi	63
2. Türk hukukunda mahkemenin üçüncü kişiyi daveti	66
a) İflas talebine itiraz (İİK m. 158) ve konkordato mühleti talebine itiraz (İİK m. 287)	66
b) Türk hukukunda olması gereken hukuk bakımından mahkemenin üçüncü kişiyi daveti	69
D. Davanın ihbarı	71
E. Alman hukukunda üçüncü kişinin davaya taraf olarak katılmasını sağlayan ihbar	73
1. Alman hukukunun üçüncü kişinin davaya taraf olarak katılmasını sağlayan ihbar hakkındaki hükümleri	73
2. Üçüncü kişinin davaya taraf olarak katılmasını sağlayan ihbar kurumunun Türk hukukuna iktibası gerekir mi?	76
III. ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HÜKME KARŞI HUKUKİ ÇARELERE BAŞVURMASI	79 - 109
A. Üçüncü kişilerin temyiz ve karar düzeltme yoluna başvurusu	79
B. Fransız hukukundaki üçüncü kişinin itiraz davası: Üçüncü kişinin yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurusu	81
1. Üçüncü kişinin itiraz davasının hukuki mahiyeti	81
2. Üçüncü kişinin itiraz davasının şartları ve hükümleri	84
a) Davacı ve davalı sıfatı	84

b) İtiraz edilebilecek kararlar.....	87
c) Asli itiraz - ara itiraz ayırımı	89
d) Hak düşürücü süre	90
e) İtiraz davası sonunda verilen kararın etkisi	90
3. Üçüncü kişinin itiraz davasının Türk hukukuna iktibası gerekli midir?	91
a) Pekcanitez'in görüşü.....	91
b) Yeni Neuchâtel Medeni Yargılama Usulü Kanunu'nun hükümleri.....	93
c) Yargıtay'ın HUMK m. 446 hakkındaki genişletici yorumu	94
d) Menfi tespit davası, üçüncü kişinin itiraz davasının yerini tutabilir mi?	99
e) Yargılamanın yenilenmesine ilişkin genel hükümler, HUMK m. 446 ve üçüncü kişinin itiraz davasının karşılaştırılması.....	101
4. Muvazaalı icra ve iflas takiplerine karşı üçüncü kişilerin yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurusu	105
a) Muvazaalı icra takiplerine karşı üçüncü kişilerin yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurusu	105
b) Muvazaalı iflas davalarına karşı üçüncü kişilerin yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurusu	107

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEKİŞMESİZ YARGIDA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAKLARININ KORUNMASI

(111 - 153)

GENEL OLARAK	111 - 113
ÇEKİŞMESİZ YARGIDA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN İLK DERECE MAHKEMESİNDEKİ YARGILAMAYA KATILMAK OLANAĞI	113 - 131
A. Fer'i müdahale hükümlerinin kıyasen uygulanması	113
B. Çekişmesiz yargıda mahkemenin üçüncü kişiyi daveti.....	116
1. Çekişmesiz yargıda mahkemenin üçüncü kişiyi daveti hakkındaki özel hükümler	117
a) Doğrudan doğruya iflas talebinin ilan edilmesi	117
b) Konkordato mühleti talebinin ilan edilmesi	121
c) Ticaret sicili memuru kararına itirazda üçüncü kişilerin dinlenmesi	122

d) Yüzölçümünün düzeltilmesi işlerinde, komşu taşınmaz maliklerinin itirazlarını bildirmeye davet edilmesi	123
2. Olması gereken hukuk bakımından çekişmesiz yargıda mahkemenin üçüncü kişiyi daveti	126

C. Yargıtay'ın çekişmesiz yargıda, davadaki taraflara ilişkin hükümleri uygulaması	129
---	-----

III. ÇEKİŞMESİZ YARGIDA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HÜKME KARŞI HUKUKİ ÇARELERE BAŞVURMASI..... 131 - 148

A. Çekişmesiz yargı kararlarının üçüncü kişiler tarafından temyizi	131
B. Üçüncü kişilerin çekişmesiz yargı kararlarına itirazına olanak veren özel kanun hükümleri	136
1. Nesebin düzeltilmesine itiraz	137
2. Konkordato mühleti kararına itiraz	139
3. İsmi değiştirilmesine itiraz	140
4. Vesayet ile ilgili çekişmesiz yargı işlerinde itiraz	143
a) Vasi tayinine itiraz	143
b) Vasinin azline ilişkin sulh hukuk mahkemesi kararına itiraz....	145
c) Sulh hukuk mahkemesinin vesayet makamı olarak verdiği kararlara itiraz	145

IV. BİR İŞİN, YARGILAMA SIRASINDA ÇEKİŞMESİZ OLMAKTAN ÇIKIP, ÇEKİŞMELİ YARGI ALANINA GİRMESİ 149 - 153

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İHTİYATİ TEDBİRLERDE ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN HAKLARININ KORUNMASI (155 - 190)

I. İHTİYATİ TEDBİRLERİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAKLARINI ETKİLEDİĞİ HALLER	155 - 163
A. Genel Olarak	155
B. Üçüncü Kişiler Aleyhine İhtiyati Tedbir Kararı Verilemeyeceği	156
C. Üçüncü Kişiler Aleyhine İhtiyati Tedbir Kararı Verilmesinin, Üçüncü Kişilerin haklarının İhtiyati Tedbir Kararlarından Etkilendiği Diğer hallerle karşılaştırılması	159
1. İhtiyati tedbir kararının üçüncü kişilere karşı icra edilmesi	159
2. Aleyhine ihtiyati tedbir kararı verilen kişiye tâbi durumda bulunan üçüncü kişilerin, tedbir kararına uyma zorunluluğu.....	160

3. İhtiyati tedbirin konusunu, aleyhine ihtiyati tedbir kararı verilen tarafın üçüncü kişilerdeki mal veya alacaklarının oluşturmaları 162

II. UYGULAMADA ÜÇÜNCÜ KİŞİLER ALEYHİNE İHTİYATİ TEDBİR KARARI VERİLMESİ..... 163 - 181

- A. Banka Garantileri Dolayısıyla Verilen İhtiyati Tedbir Kararları 164
B. Akreditifler Dolayısıyla Verilen İhtiyati Tedbir Kararları 172

III. ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN İHTİYATİ TEDBİR KARARINA KARŞI SAVUNMA OLANAKLARI..... 181 - 190

- A. Üçüncü kişilerin, ihtiyati tedbirden dolayı haksız olarak zarar gördüğü haller..... 181
B. Üçüncü kişilerin, ihtiyati tedbir kararına itirazı..... 182
C. Kendisi aleyhine dava veya icra takibi açılmayan üçüncü kişilerin, ihtiyati tedbirin fiilen kaldırılmasını talep etmesi..... 182
D. Üçüncü kişilerin, ihtiyati tedbire karşı istihkak iddiası 184
E. Üçüncü kişilerin, haksız ihtiyati tedbirden dolayı tazminat davası açması 185
1. Genel olarak 185
2. Üçüncü kişinin açtığı tazminat davasında, ihtiyati tedbirin haksız olması 187
3. Üçüncü kişinin açtığı haksız ihtiyati tedbirden dolayı tazminat davasında davalı sıfatı 188
4. Üçüncü kişinin açtığı haksız ihtiyati tedbirden dolayı tazminat davasında zamanaşımı 190

Bibliografya (191 – 205)

- I. Sistematik Eserler 191
II. Şerhler 194
III. Monografiler ve Tezler 197
IV. Makaleler 202
V. İçtihat ve Mevzuat Derlemeleri, Hukuk Sözlükleri 205

Arama Cetvelleri (207 – 220)

- I. Kavramlara Göre Arama Cetveli 207 – 214
II. Kanun Maddelerine Göre Arama Cetveli..... 215– 220
A. Türk Hukuku..... 215
B. Karşılaştırmalı Hukuk..... 218
C. Milletlerarası Hukuk 220